

ROZMOWY O EUROPIE

Umowy handlowe UE

JAKIE MAJĄ ZNACZENIE DLA POLSKICH PRZEDSIĘBIORCÓW?

THINKTANK[®]

Publikacja została współfinansowana ze środków Komisji Europejskiej w ramach cyklu

„Rozmowy o Europie” i odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów.

Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

Unia Europejska prowadzi politykę handlową, która ma zapewnić jak najlepsze możliwości współpracy ekonomicznej z krajami trzecimi. Jej elementem są umowy o wolnym handlu i inwestycjach. UE podpisała dotąd 41 takich porozumień z 72 krajami¹.

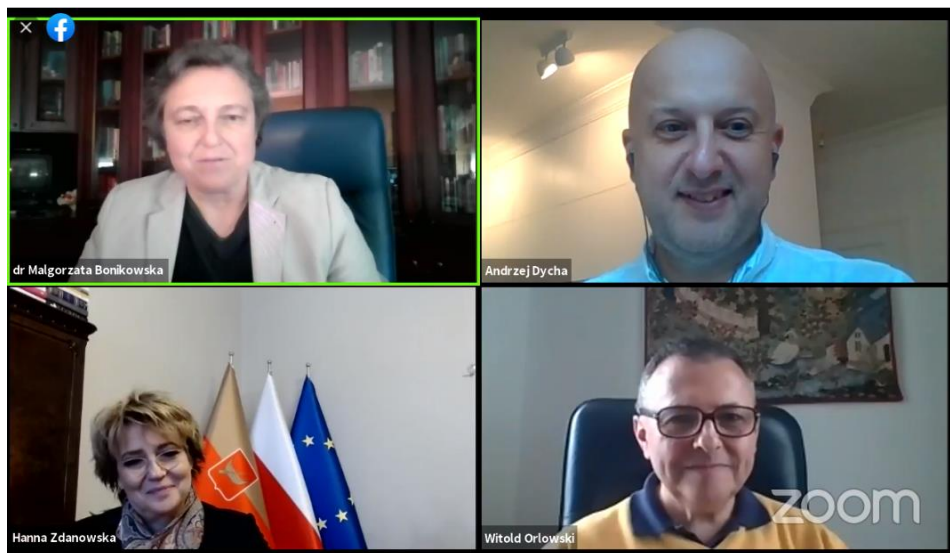
¹ <https://www.consilium.europa.eu/en/eu-free-trade/>

UMOWY HANDLOWE UE

2

| ROZMOWY O EUROPIE

Zmianom w międzynarodowym handlu była poświęcona [debata](#), zorganizowana 27 maja 2021 w ramach cyklu „Rozmowy o Europie”, prowadzonego przez ośrodek THINKTANK i Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce.

Wzięli w niej udział: Hanna Zdanowska – Prezydent Łodzi; Andrzej Dycha - były wiceminister gospodarki i negocjator WTO, ekspert Team Europe; oraz prof. Witold Orłowski - ekonomista, członek Narodowej Rady Rozwoju, b. rektor Uczelni Vistula. Dyskusję prowadziła dr Małgorzata Bonikowska, prezes THINKTANK.

UMOWY HANDLOWE UE

| ROZMOWY O EUROPIE

3

1. NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE

Handel zagraniczny zawsze był siłą napędową rozwoju gospodarczego. Po II wojnie światowej twórcy nowego międzynarodowego ładu uznali, że wielostronna współpraca ekonomiczna pomiędzy narodami pomoże w odbudowie gospodarek i polepszeniu relacji między państwami.

Handel stabilizuje sytuację międzynarodową, bo kraje, które ze sobą współpracują na polu gospodarczym, mają mniejszą skłonność do konfliktów i są bardziej otwarte na wartości partnera. Z czasem ukształtował się model oparty na coraz bardziej złożonych specjalizacjach gospodarek narodowych i powiązanych łańcuchach wartości.

Te rozliczne więzi i kooperacje tworzą swoisty wspólny rynek światowy, choć nie tak zintegrowany jak europejski. W tym globalnym sporo jest różnorodnych barier, protekcji i mechanizmów rywalizacji. Jak informuje ekonomista prof. Witold Orłowski, mimo tych zakłóceń tempo wzrostu handlu globalnego było przed pandemią znacznie wyższe niż wzrost globalnego PKB.

UMOWY HANDLOWE UE

| ROZMOWY O EUROPIE

4

NIEJEDNOZNACZNA ROLA WTO

Światowa Organizacja Handlu (WTO), która istnieje od 1995 roku i zrzesza obecnie 164 państwa oraz 25 obserwatorów², stara się znosić bariery w handlu międzynarodowym. Jej członkami są również kraje UE. Dlaczego zatem Unia zawiera odrębne traktaty handlowe z krajami trzecimi? Andrzej Dycha, b. wiceminister gospodarki i negocjator WTO wyjaśnia, że powodem są wewnętrzne napięcia i rozbieżności interesów występujących między państwami i blokami państw. Negocjacje zmierzające do usunięcia tych barier od kilku lat nie posuwają się do przodu, a próby naprawy tej sytuacji i reformowania organizacji nie przynoszą efektów. Prof. Witold Orłowski dodaje, że WTO jako organizacja globalna siłą rzeczy stara się pogodzić interesy wszystkich i szuka dla nich największego wspólnego mianownika, czyli wprowadza najbardziej podstawowe reguły i ułatwienia. Wiele krajów widzi jednak potrzebę głębszej współpracy handlowej i właśnie z nimi UE zawiera odrębne traktaty.

UE I RESZTA ŚWIATA

Na tym tle Europa jest regionem, który usunął najwięcej barier w rozwoju międzynarodowego handlu. Unijny Wspólny Rynek umożliwia swobodny przepływ towarów i usług, ale również ludzi i kapitału pomiędzy członkami jednolitego rynku. Ponadto UE stara się poszerzać granice swobodnego handlu we współpracy z wieloma

² https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm

UMOWY HANDLOWE UE

5 | ROZMOWY O EUROPIE

innymi regionami i państwami. Służą temu zawierane z nimi umowy handlowe. Poszerzają one wymianę handlową i wzajemne inwestycje oraz usuwają bariery, które pojawiają się na tej drodze. UE zawiera także umowy, które nie regulują handlu na warunkach preferencyjnych, ale są częścią szerszych porozumień, takie jak umowy o partnerstwie i współpracy.

Negocjacje co do umów handlowych są prowadzone według zasad określonych w art. 218 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W czerwcu 2018 r. Rada Europejska podkreśliła, jak ważne jest **informowanie wszystkich zainteresowanych stron - w tym parlamentów narodowych i społeczeństwa obywatelskiego** - o postępach w negocjacjach i o treści negocjowanych umów.³

2. KOMENTARZE UCZESTNIKÓW DEBATY

Prof. Witold Orłowski:

- WTO jako organizacja globalna siłą rzeczy stara się pogodzić interesy wszystkich i szuka dla nich największego wspólnego mianownika, czyli wprowadza najbardziej podstawowe reguły i ułatwienia. Wiele krajów widzi potrzebę głębszej współpracy handlowej i właśnie z nimi UE zawiera odrębne traktaty.

³ <https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2018/05/22/new-approach-on-negotiating-and-concluding-eu-trade-agreements-adopted-by-council/>

UMOWY HANDLOWE UE

| ROZMOWY O EUROPIE

6

- W wyniku doświadczeń w okresie pandemii może nastąpić spowolnienie globalizacji i ograniczenie handlu światowego. Jakkolwiek protekcjonizm jest fałszywą receptą, mogąca doprowadzić do katastrofy gospodarczej, liczba barier tego rodzaju rośnie na całym świecie.
- Takim tendencjom należy przeciwdziałać, bo finalnie na ograniczeniach w handlu wszyscy mogą stracić. Przykładem jest szybko rozwijająca eksport gospodarka polska, dla której zahamowania w handlu mogą oznaczać spadek produkcji i usług na rynki zagraniczne, a tym samym spowodować ograniczenie wzrostu PKB.

Andrzej Dycha:

- Umowy handlowe UE są odpowiedzią na niewydolność Światowej Organizacji Handlu. Dla Polski mają ogromne znaczenie, bo umożliwiają szersze wyjście na świat firmom z rozwijającego się regionu środkowoeuropejskiego, a nie tylko podmiotom z najsilniejszych gospodarek, takich jak niemiecka czy francuska.
- Prawdopodobnie pandemia skoryguje międzynarodowe łańcuchy produkcji i dostaw. Dziś koncentracja dostawców w jednym regionie zaczyna być postrzegana jako ryzyko w tych dziedzinach gospodarki, które mają kluczowe znaczenie dla zdrowia publicznego oraz bezpieczeństwa narodowego. Można się spodziewać zmian w kierunku znacznie większej niż dotąd samowystarczalności poszczególnych państw lub takich bloków jak UE.

UMOWY HANDLOWE UE

| ROZMOWY O EUROPIE

7

Hanna Zdanowska:

- Łódź przed transformacją w Polsce była znanym ośrodkiem przemysłu włókienniczego, eksportującym znaczną część swojej produkcji. Po 1989 r. nastąpiło wygaszenie tej aktywności, a miasto i region popadły w stagnację i wysokie bezrobocie. Wtedy dzięki otwarciu polskiego rynku pojawili się inwestorzy zagraniczni, którzy na początku uruchamiali głównie montownie, ale nauczyli też pracowników nowej kultury korporacyjnej, nowoczesnej organizacji pracy i nowych technologii.
- Na te nowe zjawiska odpowiedziały łódzkie uczelnie tworzeniem najbardziej potrzebnych w regionie kierunków studiów, a podaż dobrze przygotowanych absolwentów przyciągnęła kolejne, już bardziej złożone inwestycje, w tym także centra usług biznesowych. Dziś Łódź jest kwitnącym ośrodkiem produkcji i eksportu, z dobrymi perspektywami na przyszłość.
- Łódź zbudowała w ostatnich latach nowoczesne firmy i centra usługowe oraz ma potrzebę i potencjał, by produkować jeszcze więcej i jeszcze lepiej. Jakikolwiek ograniczenia w handlu międzynarodowym byłyby dla tych aspiracji poważną przeszkodą.
- UE powinna aktywnie działać na rzecz modernizacji WTO i współpracować z partnerami międzynarodowymi w celu powstrzymania wojen handlowych i znoszenia barier protekcyjnych. Były one przeszkodą dla świata już przed pandemią, a teraz mogą znacznie utrudnić odbudowę gospodarek dotkniętych jej skutkami.

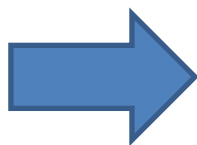

UMOWY HANDLOWE UE

| ROZMOWY O EUROPIE

8

41

Tyle umów o wolnym handlu podpisała dotąd Unia Europejska.

RODZAJE UMÓW HANDLOWYCH ⁴

- **umowy o partnerstwie gospodarczym** – wspierają rozwój partnerów handlowych z państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku;
- **umowy o wolnym handlu** – umożliwiają wzajemne otwarcie rynków dzięki przyznaniu preferencyjnego dostępu; są zawierane z krajami rozwiniętymi i gospodarkami wschodzącymi;
- **układy o stowarzyszeniu** – są konkretyzacją szerszej zakrojonych porozumień politycznych.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/trade-policy/trade-agreements/>

UMOWY HANDLOWE UE

| ROZMOWY O EUROPIE

9

3. WNIOSKI Z DEBATY

- **Umowy handlowe UE powinny być narzędziem promowania unijnych wartości:** zrównoważonego rozwoju, ochrony klimatu i przyrody, respektowania praw pracowniczych, eliminacji pracy dzieci, pobudzania rozwoju krajów ubogich.
- W ramach Partnerstwa Wschodniego, którego Polska była współautorem, UE zawarła umowy handlowe ze swymi wschodnimi sąsiadami: Ukrainą, Gruzją i Mołdawią. Gospodarczy rozwój sąsiadów UE na wschodzie leży w interesie Polski i całej UE, a chociaż wzrosła wartość obrotów handlowych UE z tymi krajami, potencjał tej współpracy jest nadal niedoszacowany. **Warto więc zachęcać europejskich przedsiębiorców do poszerzania współpracy handlowej z krajami Partnerstwa Wschodniego.**
- Mimo koniecznej otwartości na współpracę międzynarodową **trzeba dbać o interesy gospodarki i konsumentów w UE.** Celem nie powinno być zawarcie porozumienia za wszelką cenę. Negocjacje umów o wolnym handlu i inwestycjach są trudne i nie zawsze udaje się je sfinalizować.
- **Należy zwiększać wiedzę Europejczyków o zakresie umów gospodarczych UE.** W Polsce szczególnie warto podkreślać rolę inwestycji zagranicznych w modernizacji gospodarki i podnoszeniu ogólnego poziomu życia Polaków.
- **Należy uświadamiać przedsiębiorcom, że dzięki umowom handlowym UE poszerzają się ich rynki zbytu a ceny kupowanych przez nich surowców i półproduktów są niższe.**

UMOWY HANDLOWE UE

10 | ROZMOWY O EUROPIE

KORZYŚCI Z UMÓW HANDLOWYCH DLA PRZEDSIĘBIORCÓW Z UE

- otwarcie nowych rynków dla europejskich towarów i usług;
- większe możliwości inwestycyjne i lepsza ochrona inwestycji;
- niższe koszty handlu dzięki likwidacji ceł i ograniczaniu biurokracji;
- przyspieszenie wymiany handlowej dzięki łatwiejszej odprawie celnej i wspólnym normom.